

Viðhorf Íslendinga til tekjuskiptingar

Málstofa Þjóðmálastofnunar
Arnaldur Sölvi Kristjánsson

Yfirlit

- Í þessu erindi eru viðhorf Íslendinga til tekjuskiptingar og tekjutilfærslna könnuð.
 - Á undanförunum 10 árum hefur ójöfnuður aukist ört. Það er bæði vegna markaðsafla og jöfnunaráhrifa skattkerfisins.
- Einnig eru hugsanlegar skýringar á viðhorfum til tekjuskiptingar reifaðar.

Kenningar um viðhorf til tekjuskiptingar

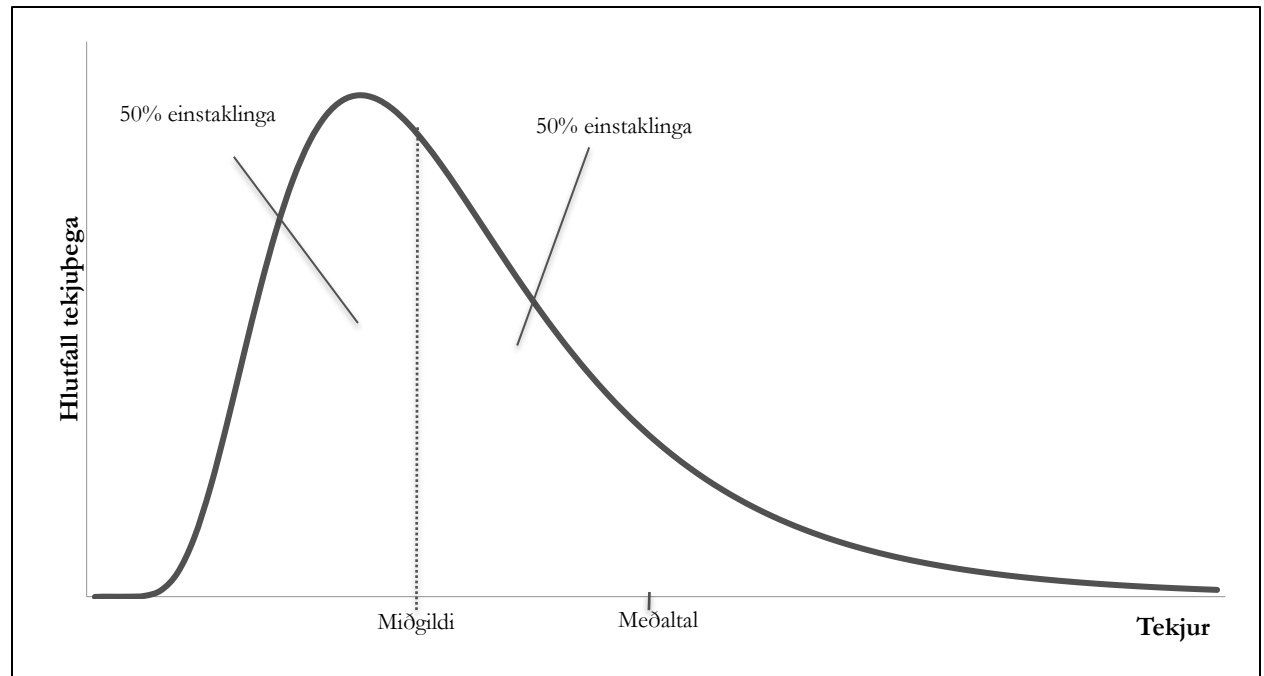
- Miðgildiskjósandinn
 - Ef meirihluti kjósenda græðir á tiltekinni aðgerð muni hann styðja aðgerðinni.
- Samfélagsleg viðhorf
 - Afstaða til tekjuskiptingar mótast af samfélagslegum viðhorfum.

Miðgildiskjósandinn

- Þegar miðgildistekjur eru lægri en meðaltalstekjur mun meirihluti kjósenda hagnast á auknum tekjutilfærslum.
- Myndin sýnir hefðbundna tekjudreifingu:

Samfélagsleg viðhorf

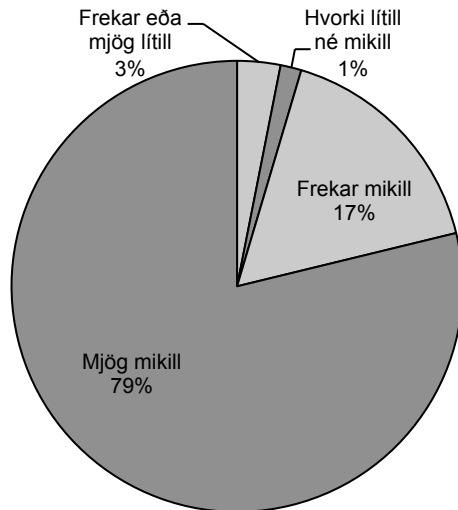
- Þegar fólk telur að tækifæri einstaklinga á frama séu jöfn hafa þeir minni áhyggjur af ójöfnuði.
- Þjóðir sem trúa að efnahagslegur hreyfanleiki sé mikill – þar er meiri mótstaða við tekjutilfærslur.

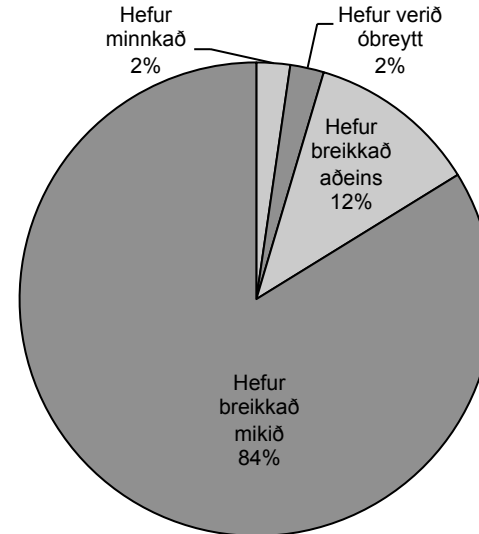

Viðhorf til tekjuskiptingar

Er að þínu mati mikill munur á hæstu og lægstu tekjum fólks hér á landi?

Telur þú að bilið milli hæstu og lægstu tekna í íslensku samfélagi hafi verið að minnka eða breikka á síðustu tíu árum?

Viðhorf til hins opinbera og til tekjujöfnunar

Hver eftirfarandi staðhæfinga lýsir best skoðun þinni á skattgreiðslum?:

Fólk með háar tekjur ætti að borga hærra hlutfall af launum sínum	64,4
Allir ættu að borga sama hlutfall af launum sínum í skatt	33,6
Allir ættu að borga sömu upphæð í krónutölum í skatt, óháð tekjum	2,0

Hve sammála eða ósammála ertu því að hið opinbera eigi að bera ábyrgð á að minnka tekjasmismun ríkra og fátækra?

Mjög sammála	65,7
Frekar sammála	23,5
Frekar ósammála	7,1
Mjg ósammála	3,7

Nánari greining á viðhorfi til tekjuskiptingar

- Í greininni eru viðhorf aðspurðra greind eftir bakgrunni þeirra.
- Varpar ljósi á mögulega þætti sem hafa áhrif á viðhorf.

Hafa tekjur áhrif á viðhorf?

- Viðhorf til tekjuskiptingar, greint eftir tekjum svarenda.

	Lítill eða enginn munur	Frekar mikill	Mjög mikill
Meðaltekjur	409	400	310

- Á hið opinbera að bera ábyrgð á að minnka tekjumismun? Greint eftir tekjum svarenda.

	Mjög sammála	Frekar sammál	Frekar eða mjög ósammála
Meðaltekjur	288	417	507

- Viðhorf til dreifingar skattbyrði, greint eftir tekjum svarenda.

	Stigvaxandi skattkerfi	Samhlutfalla skattkerfi
Meðaltekjur	300	370

Hafa stjórnmalaskoðanir áhrif?

- Viðhorf til tekjuskiptingar, greint eftir fylgi við stjórnmalaflokka.

	Framsóknarflokkur	Sjálfstæðisflokkur	Samfylkingin	Vinstri Grænir
Lítill eða enginn munur	6%	6%	2%	3%
Frekar mikill	12%	25%	10%	11%
Mjög mikill	82%	69%	87%	87%

Ástæður fyrir fjárhagslegum örðugleikum

- Hversu sammála eða ósammála ertu eftirfarandi staðhæfingum? Ástæður þess að fólk hér á landi lendir í fjárhagsörðugleikum er...

	Óheppni	Leti og skortur á viljastyrk	Óréttlátt samfélag	Einhverjir hljóta að lenda undir
Mjög sammála	5,6	3,5	10,1	12,6
Frekar sammála	21,4	20,9	25,6	27,8
Hvorki né	27,3	24,5	27,0	24,8
Frekar ósammála	23,9	29,4	21,6	16,0
Mjög ósammla	21,7	21,7	15,7	18,8

- Fjárhagsörðugleikar eru frekar samfélaginu en einstaklingnum að kenna – niðurstöður ekki afgerandi.

Niðurstöður

- Íslendingar eru almennt sammála því að tekjuójöfnuður hér á landi sé mikill og að hann hafi aukist.
 - Einnig er almenn samstaða um að hið opinbera eigi að draga úr tekjumismun.
 - Ákveðið mynstur í viðhorfi eftir hópum:
 - Vísbendingar eru um að viðhorf mótist bæði af fjárhagslegum hvötum og samfélagslegum viðhorfum.
- Verður þó ekki fullyrt án nánari rannsókna.

